

Social- og Indenrigsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

24. april 2020

J.nr. 20-15701
Cpr.nr. 33962452

Svar på anmodning om redegørelse om servicelovens § 100

Social- og Indenrigsministeriet har i mail fra 26. marts 2020 i forlængelse af ministerens svar på spørgsmål nr. 378 (SOU alm. del) anmodet Ankestyrelsen om en redegørelse for, om styrelsen i sin sagsbehandling har kunnet konstatere en praksisglidning i relation til servicelovens § 100 om hjælp til dækning af merudgifter som beskrevet i en artikel af 20. februar 2020 fra Dansk Handicap Forbund.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

Det fremgår af artiklen, at et antal af Dansk Handicap Forbunds medlemmer i foråret 2019 har svaret, at de på kort tid har mistet en hidtidig tildelt ret til merudgifter efter § 100.

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

En rundspørge har vist, at 63 medlemmer har mistet retten til merudgifter, fordi de ikke længere vurderes omfattet af personkredsen for § 100. 70 medlemmer har mistet retten til ydelsen efter § 100, fordi deres nødvendige merudgifter ikke længere overstiger det i loven fastsatte minimumsbeløb for udbetaling af merudgifter.

I artiklen peges der særligt på personer med rygmarvsskader som dem, der har mistet retten til merudgiftsydelsen. Dernæst fremgår det, at en større gruppe af de berørte har modtaget merudgiftsydelse i mange år.

Ankestyrelsen forstår ministeriets forespørgsel således, at der er tale om en redegørelse for, om Ankestyrelsen kan bekræfte, at der skulle være sket en praksisglidning i kommunernes bevilling af merudgiftsydelser på baggrund af de indkomne klagesager om servicelovens § 100.

Ankestyrelsen kan oplyse, at der i klagesagerne på servicelovens § 100 er sket en stor stigning i omgørelsesprocenten fra 31 procent i 2018 til 49 procent i 2019. Tabellen viser, at en stor del af sagerne bliver hjemvist. Ankestyrelsen kan ikke umiddelbart pege på bestemte årsager til stigningen. En nærmere redegørelse for årsagerne til omgørelserne i de enkelte sager vil kræve en gennemgang af alle sagerne.

Vi har nedenfor redegjort for reglerne og styrelsens praksis, og i hvilke situationer Ankestyrelsen vil stadfæste, ændre eller hjemvise kommunens afgørelse om personkredsen for merudgiftsydelse og bagatelgrænsen.

Antallet af sager om merudgiftsydelse og udfaldet af sagerne

	2018	2019
Realitetsbehandlede klagesager om servicelovens § 100	807	667
Stadfæstelser	554	340
Ændring/ophævelse	58	62
Hjemvisning	195	265
Omgørelsesprocent	31	49

Ankestyrelsen bemærker, at der er en tidsmæssig forskydning i sagerne, da der går tid, fra sagen er sendt ind af kommunen, til Ankestyrelsen afgør sagen. Det betyder, at sager afgjort i Ankestyrelsen i foråret 2019 typisk vil have været afgjort i kommunen i slutningen af 2018.

Ankestyrelsen registrerer ikke, hvor mange sager, der henholdsvis har handlet om personkredsen og udmålingen af merudgiftsydelsen, ligesom sager om frakendelse af en hidtidig tildelt merudgiftsydelse ikke kan udskilles fra de øvrige sager.

Klagesagerne registreres heller ikke, efter hvilken funktionsnedsættelse der er tale om i den enkelte sag. Ankestyrelsen har derfor ikke data på, hvorvidt personer med rygmarvsskader har været særligt repræsenteret i klagesagerne, og hvilket udfald disse sager har haft.

Betingelserne for at være berettiget til dækning af merudgifter

Ankestyrelsen bemærker, at der efter lovgivningen er en række betingelser, der skal være opfyldt, før en person er berettiget til dækning af merudgifter efter § 100.

Ankestyrelsen har de senere år offentliggjort en række principmeddelelser om § 100, der har gjort det klarere, hvilke betingelser der gælder for at kunne få dækket merudgifter, og hvordan betingelserne skal forstås.

Ankestyrelsen har særligt haft fokus på at øge klarheden over betingelserne for, hvornår en udgift kan indgå som en nødvendig merudgift i en samlet opgørelse over merudgifter – også kaldet udmålingen af merudgiftsydelsen.

Principmeddelelserne har særligt dækket over betydningen af sektoransvar og subsidiaritet foruden betingelserne om nødvendighed, og at der er tale om udgifter, der overstiger udgifter, andre uden funktionsnedsættelse ville have.

Reglen om sektoransvar betyder, at en udgift, der efter sin art hører hjemme i en anden sektor end den sociale sektor, ikke kan dækkes efter reglerne i den sociale lovgivning. Det gælder også, selvom den anden sektor dækker udgiften på anden vis eller slet ikke dækker den.

Subsidiaritetsprincippet betyder i forhold til § 100, at hvis en udgift dækker over et hjælpebehov, som er reguleret i en anden bestemmelse i serviceloven eller den sociale lovgivning i øvrigt, så skal udgiften/hjælpen vurderes efter denne anden bestemmelse og ikke efter § 100. Det gælder, selvom udgiften måtte opfylde alle øvrige betingelser i § 100. Det gælder også, selvom man ikke opfylder betingelserne for hjælp efter den anden bestemmelse.

I forhold til spørgsmålet om personkredsen for § 100 har Ankestyrelsen i den nylige principmeddelelse 84-19 lavet en sammenskrivning af stort set alle tidligere principmeddelelser om personkredsen for § 100. Der er tale om en ren sammenskrivning af praksis, hvor der således ikke er sket en ændring i den udmeldte praksis. Der er alene tale om en mere overskuelig fremstilling af, hvilke forhold der skal ses på, når det vurderes, om en person er omfattet af personkredsen for § 100.

Ankestyrelsens sagsbehandling

Ankestyrelsen vurderer de indkomne klagesager om § 100 ud fra gældende lovgivning og de i sagen foreliggende aktuelle oplysninger. Det betyder, at hvis en udgift tidligere fejlagtigt har indgået i opgørelsen over de samlede merudgifter, kan denne udgift ikke fortsat indgå.

På samme måde fastholder Ankestyrelsen ikke en vurdering af, at en person fortsat er omfattet af personkredsen, hvis personen ud fra de

aktuelle oplysninger i sagen ikke opfylder betingelserne for at være omfattet af personkredsen efter gældende lovgivning og praksis.

Merudgiftsydelsen efter servicelovens § 100 er ikke en livslang ydelse. Det vil sige, at en person, der i en årrække har modtaget ydelsen, kan komme ud for ikke længere at være berettiget til den. Kommunen er berettiget til løbende at følge op på, om man opfylder betingelserne for at modtage merudgiftsydelsen.

En frakendelse af merudgiftsydelsen kan skyldes, at ydelsesmodtagerens forhold har ændret sig – enten i forhold til funktionsniveauet eller i forhold til den samlede opgørelse af de nødvendige merudgifter.

Der kan dog godt være tilfælde, hvor der ikke er sket en ændring i modtagerens forhold, men hvor det viser sig, at modtageren alligevel ikke opfylder betingelserne for at få merudgiftsydelse.

Der er her tale om situationer, hvor kommunen på tilkendelsestidspunktet ikke har været opmærksom på alle betingelserne for at modtage merudgiftsydelse og derfor i sin tid har vurderet sagen anderledes.

Når kommunen frakender en person en hidtidig modtaget merudgiftsydelse, skal kommunen give en udvidet begrundelse herfor. Det vil sige, at det i afgørelsen skal beskrives, hvorfor merudgiftsydelsen frakendes. Det skal stå klart for ydelsesmodtageren, om frakendelsen skyldes ændret funktionsniveau eller ændring i udgifterne, eller om frakendelsen skyldes, at kommunen ikke tidligere har vurderet sagen korrekt i forhold til alle de gældende betingelser.

Ankestyrelsen er opmærksom på, når der er tale om en person, der tidligere har modtaget merudgiftsydelsen. Ankestyrelsen ser i disse tilfælde særligt på, om der er sket ændringer i funktionsniveau eller i opgørelsen over merudgifter i forhold til tidligere. Hvis dette ikke er tilfældet bedømmer Ankestyrelsen sagen ud fra de aktuelle oplysninger i sagen. Det betyder, at Ankestyrelsen ser på, om de aktuelle oplysninger i sagen understøtter, at personen ikke er omfattet af personkredsen, eller de samlede nødvendige merudgifter, der kan dækkes efter § 100, ikke overstiger minimumsbeløbet.

Hvis en frakendelse af en hidtidig merudgiftsydelse ikke kan begrundes ud fra sagens aktuelle oplysninger, og der ikke er oplysninger, der understøtter en ændring i funktionsniveau eller de samlede merudgifter i forhold til tidligere, vil Ankestyrelsen enten ophæve kommunens afgørelse

med den virkning at den hidtidige ydelse fortsætter eller hjemvise sagen til kommunen.

Ankestyrelsen bemærker, at udmålingssystemet blev ændret med virkning fra 1. januar 2018, hvorefter kommunerne skulle revurdere alle merudgiftsbevillinger.

Merudgiftsydelsen er en økonomisk uafhængig ydelse. Det betyder, at en persons økonomiske forhold ikke kan indgå i vurderingen af, om ydelsen skal tildeles.

Ankestyrelsen kan samlet oplyse, at Ankestyrelsen ikke har ændret praksis i forhold til den tidligere udmeldte praksis om merudgiftsydelse. Herudover kan det oplyses, at Ankestyrelsen på det foreliggende grundlag hverken kan af- eller bekræfte, at der skulle været sket en kommunal praksisglidning i forhold til servicelovens § 100. Ankestyrelsen kan ud fra ankestatistikken om servicelovens § 100 således alene oplyse, at antallet af hjemvisninger er steget væsentligt fra 2018 til 2019, men kan ikke umiddelbart identificere årsagerne til stigningen. En nærmere redegørelse for årsagerne til omgørelserne i de enkelte sager ville således forudsætte en ressourcekrævende manuel gennemgang af alle sagerne.

Venlig hilsen

Pernille Fejfer